

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 11. An Clericus minorista ob non delatum habitum privatus beneficio fori, privetur quoque privilegio canonis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

statui clericali competenti renunciare cum effectu possit juxta *c. si diligenti de foro compet.* Delb. *cit. d. 25. num. 3. & 4.* cum Barbof. *in remiss. Concil. Sess. 23. c. 6.* referente pro hoc declarat. S. Cong. sed solum ipso facto, nimirum non deserendo habitum & servando requiita cetera à Concilio, indirectè illi renunciare potest pro tempore, quo durat illud factum, ita ut eo cessante per reassumptionem habitus iterum resurgat privilegium illud. Clar. *l. c. Covar. pract. 99. c. 31. num. 8.* Sanch. *l. c. Sc.* apud Reiffenst. *h. t. num. 72.* Arg. Clem. *l. b. t. juncta Gloss.* dum ibi dicitur: *privilegium clericale, quamdiu premisissis* (nimirum non delationi habitus) *insisterint, eo ipso amittant &c.* Unde rectè inferitur, quòd si desierint illis insistere, deserendo iterum habitum, privilegio illo iterum gaudeant. Sed neque illa amissio privilegii ob non delatum habitum est privatio pœnalis; cum non supponat delictum, dum clerici istiusmodi minoristæ pro libitu dimittere possint habitum, etiam cum animo illum non reassumendi. Sed privatio legalis ob non servatam conditionem, sub qua concessum, quæ conditio, cum non sit perpetua, sed semel assumpta dimitti, & iterum reassumi possit, privatio illa non est perpetua & absoluta, sed temporanea, seu conditionalis, nimirum si, & pro tempore, quo non servatur. Ita Delb. *cit. du. 25. num. 5.* Unde jam etiam sequitur, quòd clericus ducens unam eamque virginem, si eâ mortuâ, reassumat habitum, & ecclesiæ alicui deserviat denuo gaudeat privilegio fori omnibusque aliis; cum hæc per matrimonium non fuerint in perpetuum extincta, sed solum suspensa & sopita. Delb. *num. 13.* cum Sanch. *de matrim. l. 7. d. 46. num. 30.* & aliis ab hoc citatis. Sequitur ulterius, clericum post tempore dimissi habitus commissum delictum reassumentem habitum (nisi in fraudem id faciat) gaudere denuo fori privilegio, etiam quò ad hoc ipsum delictum, sub ductumque jurisdictioni laicæ, subdi rursus jurisdictioni ecclesiasticæ, ita ut, etiamsi ob delictum illud ante reassumptionem habitus fuisset à Curia seculari citatus, à Judice seculari personaliter puniri aut incarcerari nequeat. Delb. *loc. cit. num. 10.* citans declarat. S. Congreg. Concilii *in una Papiens. 23. Martii. 1626.* & alteram S. Congreg. immunit. *in una civitatis Castella de die 18. Febr. 1631.* Idque ipsum *num. 17.* extendens ad clericos conjugatos extendens cum Suar. *l. 4. de immunit. eccles. c. 15. num. 16. & c. 27. num. 18.* Farin. *cit. q. 8. num. 66.* Barbof. *cit. alleg. 12. num. 28.* Carol. de Grassis *de effect. cleric. eff. 1. num. 84.* ab eo citatis juxta expressam declarat. S. Congreg. quam recitat, contra Cutell. *de libert. eccles. l. 2. q. 80.* & plures alios, apud Sanch. *de matrim. l. 7. d. 46. num. 4. & 10.* Habentque hæc, nimirum quòd delictum tempore dimissi habitus una cum persona delinquentis per reassumptionem habitus, evadat rursus de jurisdictione ecclesiastica, à fortiore locum, si delinquens ante reassumptionem non fuerit preventus per citationem vel capturam à Judice laico. De cætero ratio illationis hujus est, quòd jura non limitent dictum privilegium ad delicta commissæ tempore clericatus, sed concedant illud absolute pro tempore, quo clericus servat requisita ad gaudendum illo.

3. Dixi: nisi in fraudem fiat ista reassumptio: tunc enim dictum privilegium locum non

habet; cum fraus nemini patrocinarî debeat, & immunitas ecclesiastica esse nequeat fomentum delictorum. Menoch. *de presump. l. 6. q. 76. n. 35.* Molin. *de just. & jur. Tom. 4. tr. 3. d. 49. num. 21.* Ambrosin. *de immunit. eccles. c. 19. num. 50.* Clar. *l. 5. §. fin. q. 36. num. 43.* Farin. *cit. q. 8. num. 16.* Barbof. *in remiss. ad Concil. ad finem decret. 6. Sess. 22. Gutt. 99. pract. l. 1. q. 5.* & alii, quos citat & sequitur Delb. *c. 4. du. 26. num. 1.* contra Genuent. *in pr. Archiepif. c. 8. num. 15.* & Bonac. *de LL. d. 10. q. 2. p. 1. num. 16.* Quorum opinionem tamen non omnino improbabilem dicit Delb. contingit autem hæc fraus, ut idem *ibid. num. 2.* dum assumitur tantum ut medium evitandi jurisdictionem laicalem animo non perseverandi in statu clericali seu delatione habitus, sed dimittendi eum, quam primùm timor jurisdictionis cessaverit. Secus tamen, si status clericalis assumatur, seu habitus reassumatur animo perseverandi in eo, tametsi ad id causa impulsiva fuerit timor jurisdictionis laicalis; quia tunc fraus non committitur, sed jure suo quis utitur, arripiendo medium ad effugiendam jurisdictionem laicalem ab Ecclesiâ ordinatum. Delb. *cit. num. 2.* remittens ad Suar. *de immunit. l. 4. c. 15. num. 17.* Presumitur nihilominus hæc fraus, ubi soli Ordines minores vel beneficium assumitur aut habitus reassumitur post commissum delictum, præsertim post diffamationem illius, vel post citationem aut capturam factam à Judice laico. Barbof. *loc. cit. §. 2. de potest. Episcop. alleg. 12. num. 29.* Farinac. *l. 1. pr. tit. de inquisit. q. 8. num. 76. & 110.* Delb. *loc. cit. num. 5.* Wiestn. *h. t. num. 57.* De cætero etiam in fraudem assumpto aut reassumpto clericatu post commissum delictum subiici clericum Magistratui seculari tantum quò ad punitionem pecuniariam, non autem in persona ad punitionem corporalem, eò quòd per talem assumptionem aut reassumptionem persona clerici evadat actu dicata Deo & cultui divino, indecens autem videatur talem personam corporaliter puniri à Judice laico, tanquam probabilius docet Delb. *loc. cit. du. 27. num. 1. & 2.* citans Farin. *ubi ante num. 107.* ac remittens ad se ipsum *c. 1. du. 6. & c. 2. du. 2. & c. 4. du. 30.* hanc sententiam sequitur Wiestn. *l. c.*

Quest. 11. Num clericus minorista ob non delationem habitus privatus privilegio fori, privatur quoque privilegio canonis?

1. **R**esp. circa hoc valde controvertere AA. affirmativam, seu amitte hoc ipso quoque privilegium canonis, ita ut percuciens istiusmodi clericum solâ tonsurâ primâ aut etiam minoribus initiatum (secus de initiato Ordinibus sacris contra Cutell. *de immunit. eccles. l. 2. q. 24. num. 1.* habet communis) constanter incedentem sine habitu, etiamsi percuciens sciat esse initiatum minoribus, excommunicationem non incurrat, tenent Suar. *de cens. d. 22. f. 1. num. 11. & de immunit. l. 4. c. 27. num. 14.* Azor. *p. 3. l. 5. c. 19. q. 6.* Reginald. *Tom. 1. l. 9. c. 25. num. 376.* Filiuc. *Tò. 1. tr. 16. c. 11. n. 298.* Alterius *de cens. Tò. 1. d. 19. l. 5. c. 6. du. 10.* Laym. *l. 4. tr. 9. c. 6. n. 3.* Menoch. *de presump. l. 6. presump. 76. n. 12.*

Barbof.

Barbos. in *collect. Tom. 1. l. 3. tit. 49. c. 7.* & alii, quos citat & sequitur. Delb. *c. 4. du. 9.* Ratio eorum est, quod licet Trident. loquatur solum de amissione privilegii fori, idem tamen sensisse videatur de privilegio canonis; eo quod hoc facilius amittatur, utpote quod provenit ex jure humano, quam privilegium fori proveniens ex jure divino, ut Abb. *in c. 1. de apost. num. 6. & in c. perpendimus. de sent. excom. Sylv. v. excommunic. vers. 6. num. 4.* Suar. *de immunit. l. 2. c. 27. num. 24. &c.* Tridentinum etiam citat *c. unicum. de cler. conjug. in 6.* ubi expressè dicitur de iis: *si tonsuram & vestes deserant clericales, privilegium retineant canonis*; unde manifestè inferitur, eos illud amittere, si non differant tonsuram & vestes.

2. Oppositam seu negativam tenent Nav. *l. 5. consi. 24. de privil. Molin. de just. & jur. tr. 3. d. 54. num. 9.* Less. *de jur. & just. l. 2. c. 33. du. 5. num. 38.* Comit. *resp. mor. l. 6. q. 20.* Gonz. *ad reg. 8. Cancel. Gl. 5. §. 5. num. 7.* Bellet, *disquis. cler. p. 1. tit. 3. §. 8. num. 59.* Dian. *p. 1. tr. 2. resol. 34.* & alii apud Delb. *l. c. num. 4.* dicentem factis quoque probabilem esse hanc sententiam, quam ex recentioribus sectantur Wieftn. *h. t. num. 54.* Reiffenst. *num. 80.* Referunt pro ea Gonz. Dian. Comit. declarat. S. Cong. Card. Interp. Trident. sub his verbis. *clerici, qui in hoc decreto Concilii privilegio fori privantur, privilegio tamen canonis non intelliguntur privati &c.* Ratio horum AA. est, quod, cum de jure communi clerici omnes, nulla facta exceptione, fruantur privilegio canonis, Tridentinum etiam jus hoc non restrinxerit ad clericos deferentes habitum, uti illud restrinxit quod ad privilegium fori, & privilegio clauso in Corpore juris (quale est privilegium canonis) nunquam censeatur derogatum, nisi de eo fiat expressa mentio, ut Suar. *de LL. l. 8. c. 38. num. 1.* Salas *d. 17. f. 14. num. 73.* Sanch. *in opusc. Tom. 1. l. 7. du. 19. num. 20.* Caltrop. *Tom. 1. tr. 3. d. 4. p. 21. §. 4.* Pont. *de matrim. l. 8. c. 19. num. 16.* &c. neque nos debeamus restringere hoc privilegium ad clericos deferentes habitum, cum sumus in materia odiosa. Neque etiam valeat illatio à privilegio fori ad privilegium canonis; cum à diversis non rectè fiat illatio. *l. precipimus. ff. de minoribus.* Privilegium autem fori, quippe quod derogat jurisdictioni Judicum secularium, & sic propter horum querelam, & coercendas insolentias quorundam clericorum Constitutorum in minoribus, sine habitu clericali aliisque requisitis à Trid. vagantium faciliùs tolli oportebat, quam privilegium canonis, utpote quod non lædens jurisdictionem laicorum, sed solummodo refrænans laicos ab injuriis inferendis clericis, quibus infens, magis necessarium; cum magis inhonoretur status clericalis percutiendo clericum; quam conveniendo illum coram Judice laico. Limitant tamen & ipsi hi authores suam hanc sententiam, ut procedat, nisi obstet quorundam locorum legitime præscripta consuetudo, quæ ei derogari potest; cum privilegium illud solo jure Ecclesiastico inductum, uti etiam ei in hisce partibus derogatum censetur, ea etiam ratione, quod tales clerici non deferentes habitum, aliaque requisita præstantes à laicis vix discerni possint. Porro quod hic dictum de privilegio canonis, idem dicendum de immunitate à gaballis. De quo vide Delb. *tit. dis. 19.*

Quæst. 12. Quibus clericis prohibitum deferre tonsuram & habitum clericalem?

REsp. Primò: ad prohibitum istiusmodi clericis minorum Ordinum, dum publicè in statu seculari viventes exercent judicia, criminalia aliosque actus statui clericali repugnantes. Sanch. *conf. mor. l. 7. c. 1. d. 44. num. 6.* citatis præter alios Nav. *in sum. c. 15. n. 110.* Soto *in 4. dist. 24. q. 2. a. 1. vers. rursus.* Sylv. *v. clericus. 2. §. 2.* Angel. *v. eod. q. num. 2.* Estque ratio, quod indecens sit exercere actus statui contrarios deferendo signum status illius. Sic quoque prohibetur deferre tonsuram & simul partitam, *Clem. 1. h. t. censentque Sylv. & Ang. LL. cit.* apud Sanch. peccare mortaliter clericos minorum Ordinum etsi beneficio careant, si publicè deferant tonsuram cum veste partita. Secundo prohibitum id ipsum dictis clericis, dum facti bigami, vel nupserunt corruptæ, & quidem sub anathemate, hoc est, sub excommunicatione ferenda. *c. unie. de bigam. in 6.* Sotus *l. c. a. 1. ante. solution. ad 1.* Richard. *in 4. dist. 24. a. 4. q. 3.* Sanch. *l. c. num. 7.* non tamen prohibetur religiosis, si bagami sint, deferre tonsuram clericalem, ut Sanch. *l. c.* qui etiam addit: idem esse de omnibus, pro quo citat. D. Antonin. *3. p. tit. 14. c. 116. §. 6.*

Quæst. 13. An & qualiter prohibitum clericis gestare arma?

REsp. Clericis prohibitum sub excommunicatione portare arma, intellige gladios bombardas aliæque ad offensionem & defensionem parata. *c. 2. h. t. ubi clerici arma portantes & usurarii excommunicantur.* Unde patet illos peccare mortaliter deferendo arma; cum excommunicatio, utpote quæ major non est in Ecclesia pœna *c. corripuntur. 24. q. 3.* non fertur ad intentatur nisi ob peccatum mortale. *Can. nemo Episcoporum. 11. q. 3.* Patet item ex *cit. c.* excommunicationem illam non esse sententiæ lætæ sed ferendæ per Judicem, dum, clerici desuper moniti arma non deponunt & sic accedit contumacia Abb. *in cit. c. 2. num. 8.* Barbos. *in idem c. num. 3.* Pith. *h. t. num. 22.* Monachi autem intra septa monasterii retinentes arma sine licentia superioris ipso facto sunt excommunicati; cum locus sacer aggravet delictum. *Clem. ne in agro. §. quia vero. De statu monachali.* junctâ *Gloss. v. tenentes.* Abb. *ibid. num. 20.* qui etiam idipsum extendit ad quoscunque religiosos contra *Gl. in cit. Clem. v. monachos.* excipientem canonicos regulares. Nequaquam tamen hæc extendenda ad clericos seculares, in Ordinibus tantum minoribus constitutos; cum hi, sicut non obligantur ad deferendum habitum & tonsuram clericalem, ita etiam non obligantur ad incedendum sine armis; quamvis unâ cum habitu & tonsura arma deferre prohibeantur, non secus, ac in habitu clericali exercere statui clericali contraria juxta dictâ *quæst. præced.* Nihilominus & clericis in sacris constitutis in nulla causa licitum gestare arma, tam offensiva quam defensiva, ad se suaque defendenda, dum periculum